

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **A. Z.**, zast. JUDr. Athanassiossem Pantazopoulosem, advokátem se sídlem Slavíkova 1510/19, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 10. 2015, čj. OAM-701/ZA-ZA02-P10-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 11. 2016, čj. 32 Az 50/2015 – 72,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 13. 10. 2015, čj. OAM-701/ZA-ZA02-P10-2015, Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“), neudělilo žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný nepovažoval pro udělení mezinárodní ochrany dostatečná tvrzení žalobce, že by v Kazachstánu mohl být pro svoji ruskou národnost terčem urážek a ústrků, v České republice žije již dlouho a je tu plně integrován do společnosti.

[2] Žalobce konkrétně uvedl, že Kazachstán opustil v roce 2001 se svými rodiči a sestrami. Podle tvrzení žalobce získal Kazachstán v té době nezávislost a Kazaši se snažili, aby ostatní národy zemi opustili. Ve škole ho z etnických důvodů uráželi, začal proto s rodiči uvažovat, že ze země odejdou. Definitivně se rozhodli po fyzickém útoku na matku, kterou neznámý útočník udeřil pěstí. Neobraceli se na nikoho s žádostí o pomoc, podle názoru stěžovatele to nemělo smysl. Toto byl hlavní důvod pro odchod z Kazachstánu, k tomu přistoupily i důvody ekonomické. V té době ještě nevěděli o možnosti požádat o mezinárodní ochranu; založili si společnost a získali vízum za účelem podnikání. Platnost víza mu však nebyla prodloužena, protože včas nedodal potvrzení o bezdlužnosti. Jedinou možností, jak zůstat v České republice, tak bylo požádat o mezinárodní ochranu. Do Kazachstánu se již žalobci nechce vracet, byl tam v letech 2010 a 2011 na návštěvě a nic se tam nezměnilo. Fyzicky jej nikdo nenapadl, ale uráželi ho v autobuse a na ulici. Je však přesvědčen, že by to mohlo být i horší. V Kazachstánu žije jeho babička a teta, rovněž ruské národnosti; žádné problémy v zemi nemají, ale jsou již starší a Kazaši se ke starším lidem chovají s úctou.

[3] Žalovaný skutková tvrzení žalobce nepovažoval za azylově relevantní, ani v nich nespatořoval důvody pro udělení doplňkové ochrany. Konstatoval, že ačkoliv žalobce poukazuje na národnostní problémy, pro které jeho rodina zemi opustila, je nutné uvést, že k tomu došlo již před 14 lety. Zemi opustil legálně, upravil si svůj pobyt na území České republiky stejně jako jeho rodinní příslušníci a o mezinárodní ochranu požádal teprve ve chvíli, kdy mu nebylo prodlouženo

vízum. Žalovaný připustil problematické postavení ruské národnostní menšiny po rozpadu Sovětského svazu a Kazachstán označil za zemi, ve které nepanuje vyspělá demokracie, v případě žalobce však neshledal žádné závažné skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že by právě žalobce měl mít reálnou obavu z pronásledování. Ani okolnosti, za kterých zemi tehdy opustila jeho rodina, nelze označit za pronásledování, natož z azylově relevantních důvodů. Žalobce Kazachstán naopak opakovaně dobrovolně navštívil, v roce 2011 si tam dokonce obstaral nový cestovní pas. Žalovaný uzavřel, že poskytnutí mezinárodní ochrany nelze zaměňovat s jinou legální formou pobytu cizince na území České republiky.

[4] Krajský soud názoru žalovaného přisvědčil a žalobu proti jeho rozhodnutí rozsudkem napadeným kasační stížností zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Předně uvedl, že se v případě návratu do Kazachstánu obává potíží národnostního charakteru. Poukázal na bezdůvodné napadené napadení jeho matky, ponižující jednání ze strany úřadů a v běžných životních situacích, v obchodě, na ulici, v autobuse. Situaci, kterou popisuje, doložil zprávami ČTK a Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2014, žalovaný ani krajský soud však tyto informace nevzali v potaz. Stěžovatel se rovněž obává, že by mohl být povolán do armády, ve které je běžnou praxí šikana.

[6] Stěžovatel dále namítá, že jeho rodina má na území České republiky povolen trvalý pobyt, v Kazachstánu nemá žádné zázemí, veškeré rodinné a sociální vazby navázal v České republice, kde je také plně integrován. Vystudoval zde konzervatoř a naučil se výborně český jazyk. V zemi původu již několik let nebyl, nemá žádný důvod k návratu ani návštěvám. V České republice dodržuje zákony a běžné zvyklosti, je bezúhonný a má dobrou pověst. Žalovaný k těmto okolnostem nepřihlédl a nezabýval se dopadem nuceného odchodu stěžovatele do jeho soukromého a rodinného života. Návratem stěžovatele do země původu by Česká republika porušila čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy právo na respektování soukromého a rodinného života.

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval některé argumenty uvedené v jeho rozhodnutí, ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost.

[9] Stěžovatel podal k vyjádření žalovaného repliku, ve které poukázal na utlačování ruské menšiny v Kazachstánu a zopakoval jednotlivé argumenty uvedené v kasační stížnosti.

III. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

pokračování

[11] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzované věci nevyvstala žádná právní otázka, kterou by se Nejvyšší správní soud dosud nezabýval.

[13] Stěžejním důvodem žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je jeho obava z národnostně motivovaných útoků v zemi původu. Stěžovatel popsal okolnosti odchodu jeho rodiny z Kazachstánu roku 2001, kdy neznámá osoba fyzicky napadla jeho matku, a dále urážky a ponižování, kterým čelil při své návštěvě země původu v letech 2010 a 2011.

[14] Mezinárodní ochrana ve formě azylu se lze dle § 12 písm. b) zákona o azylu *cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

[15] Vrchní soud v Praze již v rozsudku ze dne 7. 5. 1996, čj. 6 A 571/94-25, k naplnění pojmu pronásledování konstatoval, že „[j]e známým jevem v každé zemi, že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i přístupu na určitá místa nebo užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejrůznější negativní lidské vlastnosti, samo o sobě to však není ještě pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících, ani v případě masového výskytu těchto jevů za předpokladu, že nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované, státními orgány vědomě trpěné či státní mocí záměrně nedostatečně potlačované. Jestliže však orgány státní moci takové jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý a stoprocentní efekt.“ (s uvedeným závěrem Vrchního soudu v Praze se plně ztotožnil i Nejvyšší správní soud ve své judikatuře, srov. např. usnesení ze dne 30. 5. 2008, čj. 4 Azs 23/2008-55, ze dne 25. 11. 2008, čj. 4 Azs 28/2008-92, či ze dne 16. 12. 2010, čj. 2 Azs 41/2010-82).

[16] Žalovaný v této souvislosti na podkladě zpráv o zemi původu, konkrétně databáze ČTK a Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv za rok 2014, uvedl, že v Kazachstánu nedochází k systematickému utlačování či závažnému znevýhodňování osob ruské národnosti, které by bylo možné označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Nejvyšší správní soud konstatuje, že chování jednotlivých osob vůči stěžovateli lze spíše než za pronásledování označit za hrubé a urážlivé jednání. Tuto osobní negativní zkušenost stěžovatele nelze jistě zlehčovat, slovní útoky obyvatel Kazachstánu však samy o sobě nedosahují takové intenzity, aby je bylo možné označit za důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[17] V této souvislosti je nutné rovněž zdůraznit, že stěžovatel žádá o udělení mezinárodní ochrany po 14 letech od svého příjezdu do České republiky a jak sám přiznává, v důsledku toho, že mu nebyl prodloužen jeho pobytový titul. Otázkou legalizace pobytu na území České republiky a časového odstupu mezi příjezdem na území a podáním žádosti se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře věnoval opakovaně. Dospěl přitom k závěru, že žadatel by měl o mezinárodní ochranu požádat bezprostředně poté, co k tomu má příležitost; případná snaha o legalizaci pobytu rovněž nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (srov. např. rozsudek ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, čj. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 20. 10. 2005, čj. 2 Azs 423/2004-81, nebo ze dne 10. 2. 2006, čj. 4 Azs 129/2005-54).

[18] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008-71, připustil, že již pouhá nutnost vycestování cizince z území České republiky pro něj za určitých výjimečných okolností může představovat nepřiměřený zásah do jeho rodinného či soukromého života. V projednávané věci však stěžovatel žádné výjimečné skutečnosti netvrdí. Snaha stěžovatel zůstat v České republice se svojí rodinou je pohnutka lidsky pochopitelná, to však nic nemění na tom, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany v případě stěžovatele nejsou splněny.

[19] Stěžovatel ve své žádosti o mezinárodní ochranu výslovně neuvedl obavu z povolání do armády, pouze zmínil, že by v Kazachstánu mohl mít problémy, protože zemi opustil v době, kdy měl nastoupit na vojnu. Problematikou služby v armádě jakožto azylově relevantního důvodu se nicméně Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně. Ztotožnil se přitom s názorem vysloveným již v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 1994, čj. 6 A 502/94-39, který dospěl k názoru, že „[p]ovolávání vlastních občanů k výkonu vojenské služby, byť i způsobu nevybíravými, popřípadě i vnitřní zákonodárství státu porušujícími, samo o sobě, bez přistoupení dalších skutečností, není ještě pronásledováním z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících.“ (viz např. rozsudky ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012-44).

[20] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se týká již judikaturou zodpovězených právních otázek, rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení městského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu